

VandenEnde
FOUNDATION

Inhoud

Voorwoord	4
Bijdragen 2024	10
Mary Dresselhuys Prijs	16
Essay Martijn Simons	18
Nikola Meeuwsen	26
Samenwerkingen	28
Partners	34
Baten en lasten	44
Next Step Award	46
Bestuur, medewerkers en adviseurs	50
In memoriam: Petra Laseur	54
Colofon	56

Voorwoord

Kunst op recept

Het jaar 2024 was voor Kunst & Cultuur geen feest. In de zomer trad een regeringscoalitie aan die geen enkele notie had van cultuurbeleid. Tegelijk werd wel meteen een financiële tegenslag aangekondigd: de btw op cultuur zou verhoogd worden – een rampscenario dat door een effectieve lobby vanuit de kunstwereld ternauwernood werd voorkomen.

Het kabinet-Schoof viel al snel, na 223 dagen om precies te zijn. Maar daarmee is de verhouding tussen cultuur en politiek niet meteen beter geworden. Kunst moet zich in Den Haag vooral verdedigen, terwijl de culturele en creatieve sector snakt naar een ambitieus beleid. Een beleid waaruit spreekt dat investeringen in cultuur noodzakelijk zijn om in tijden van polarisatie meer begrip voor elkaar te kweken.

Om die reden ondersteunt de VandenEnde Foundation al jaren Méér Muziek in de Klas, de stichting die muziekles terugbracht naar de basisscholen. Voor deze stichting deed professor Erik Scherder enkele jaren geleden een onderzoek naar het effect van muziek maken op het gedrag van kinderen. De resultaten waren opzienbarend. Scherder, hoogleraar klinische neuropsychologie aan de VU in Amsterdam, toonde aan dat het brein van kinderen beter gaat werken doordat

muziekles in de hersenen allerlei nieuwe verbindingen stimuleert. Zo gaat het vermogen om verbanden te leggen vooruit evenals de vaardigheden in rekenen en taal. Bovendien neemt het pestgedrag drastisch af.

In 2024 werden de bevindingen van Scherder bevestigd door nieuwe onderzoeksresultaten in London. Wetenschappers aan het University College toonden aan dat het maken en consumeren van kunst goed is voor de gezondheid. Ook berekenden ze wat dat in economisch opzicht betekent: alleen al in Groot-Brittannië levert kunst zo'n 8 miljard Britse pond per jaar op, doordat mensen er mentaal fitter van worden en daardoor minder vaak ziek. Dat geldbedrag werd bewust gecommuniceerd, om de leugen te bestrijden dat kunst vooral een dure hobby zou zijn.

Er zijn meer hoopgevende voorbeelden. Zo startte in het Zwitserse Neuchâtel in 2024 een pilot van twee jaar waarbij artsen 'museumbezoek' op recept voorschrijven. Met zo'n briefje kunnen de patiënten bij elk museum in de stad gratis naar binnen. Neuchâtel had trouwens niet de primeur. Dit idee ontstond in 2021 in het Montreal Museum of Fine Arts. Daar bedachten ze niet alleen dat beweging en wandelingen ziekten kunnen voorkomen, maar ook dat kunst kijken een positieve werking

Kunst leert ons hoe je altijd weer perspectief en hoop kunt vinden.

kan hebben. Volgens het Canadese museum is museumbezoek heilzaam voor mensen met bijvoorbeeld eetstoornissen, ADHD en hartproblemen.

Ook in het Zuid-Franse Montpellier kwam een prachtig initiatief van de grond: het museum MO.CO. (Montpellier Contemporain) ging in 2022 een samenwerking aan met het academisch ziekenhuis in de stad onder de titel *L'art sur ordonnance* (Kunst op Recept). De instellingen koppelden het cultuuraanbod en de gezondheidszorg aan elkaar. Sindsdien kijken patiënten op doktersadvies naar kunst, waardoor ze mentaal weer op krachten kunnen komen.

De VandenEnde Foundation kiest sinds de oprichting, bijna 25 jaar geleden, stevast voor kunst. Het afgelopen jaar heeft de 850ste student een beurs gekregen voor een prestigieuze opleiding in het buitenland. Verder steunden we in 2024 ruim honderd

projecten, concerten, plannen, voorstellingen en artistieke dromen, waaronder de tentoonstelling *What Freedom Is To Me* van Isaac Julien in Bonnefanten Maastricht, de Junior Company van Het Nationale Ballet, *Het Debuut* van Via Rudolphi (een overzicht van de beste afstudeervoorstellingen van de toneelscholen) en de nieuwe kunstbeurs NAP+ in Amsterdam.

Kansen geven. Dat is al die jaren het motto van de VandenEnde Foundation geweest. Dat zal het ook blijven. Omdat kunst ons leert hoe je altijd weer perspectief en hoop kunt vinden. Of zoals de Franse schrijver Albert Camus in 1942 al schreef: "Als de wereld begrijpelijk was, zou er geen kunst bestaan."

Joop en Janine van den Ende
oprichters VandenEnde Foundation
voorzitter en vicevoorzitter bestuur

Joop en Janine van den Ende. Foto: Marinka Reuten

Isaac Julien. What Freedom Is To Me. The Lady of the Lake. Expositie in Bonnefanten Maastricht

Bijdragen 2024

DeLaMar

DeLaMar	Programmeringsbijdrage	1.000.000
DeLaMar	Exploitatiebijdrage	1.974.000

Studiebeurzen theater, dans & muziek

Theater

Arne van der Esch	BA Acting, Rose Bruford College, Londen	15.000
-------------------	---	--------

Dans

Aleksandra Krapiva	ArtEZ University of the Arts, Arnhem	6.800
Constantijn (Stijn) Maathuis	Salzburg Experimental Academy of Dance (SEAD)	7.000
Eden Manga Nkoy	Fanny Sage, Paris	1.900
Gaya Hagemeier	Voltijdopleiding Arts Umbrella, Vancouver	12.000
Lieve de Lange	Arts Umbrella, Post-Secondary Dance Program, Canada en zomercursus in Italië	8.000
Marit Gudde	Rambert School, Engeland	12.500
Norah, Yarah en Rosa Mukanga	36 Chambaz of Stylz, New York	10.000

Klassiek - instrumentaal

Delphine Palumbo	Musica Mundi School, Waterloo	9.300
Eline van Dijk	Academie Muzikaal Talent, Utrecht: zomercursus in binnen- en buitenland	9.350
Emma Naegele	Bachelor Mozarteum, Oostenrijk. Ook: masterclasses Jérôme Pernoo, Parijs	3.064
Joshua Hassler-Forest	Vooropleiding Conservatorium van Amsterdam. Plus: zomercursus in het buitenland	4.040
Julian Jeukendrup	Musica Mundi School, Waterloo en Academia Allegro Vivo, Oostenrijk	12.000
Katja Naegele	Zomercursus Heifetz 2024, VS. Ook: zomercursus Wiesje Miedema in Berkenrode	5.500
Kira van der Woerd	Conservatorio della Svizzera italiana, Zwitserland	10.000
Lydia Zweers	Sweelinck Academie: zomercursus Woudschoten en Aurora Festival Summer Academy	2.620
Pieter Streefkerk	Academie Muzikaal Talent, Utrecht	12.000
Reinier Wink	The Juilliard School, New York	15.000
Thomas Prechal	Conservatoire de Paris, Frankrijk	10.000
Valentijn Jeukendrup	AMT, Utrecht. Kronberg Academy, Duitsland. Schlossakademie, Duitsland. Allegro Vivo Meisterkurse	9.000
Joshua Hassler-Forest	Vrijval	-636
Julian Jeukendrup	Vrijval	-8.100

Klassiek - zang

Maria Pedano	Masteropleiding Performance, Guildhall School of Music, Londen	1.595
--------------	--	-------

Jazz/pop instrumentaal

Ilia Rayskin	Master Composer-Performer, New School, New York	15.000
Maarten Combrink	Privélessen van Marshall Gilkes in New York	2.500
Tim Hennekes	Privélessen van onder anderen Justin Faulkner in New York	6.498

Extra studiebeurzen

Amisha Kumra	Foundation - Amsterdam Hip Hop Centre / Studiebeurs dans	9.000
Catoo Lusting	Foundation - Amsterdam Hip Hop Centre / artistieke ontwikkeling	10.000
Studio Claudy Jongstra	Onderzoek lesprogramma	20.000
Jessica dos Reis	MOPTOP Universal Professional Program aan Peridance Center, New York	10.000
Julius Hulshof	Artistieke en zakelijke ontwikkeling	8.000

Overige projecten

Amsterdam Art Week	Beeldende kunst voor jongeren	10.000
Amsterdam Roots Festival	Podiumfestival	5.000
Art Projects Amsterdam	Level Up	4.000
Awoiska van der Molen	Kooldrukken voor expositie in Huis Marseille in Amsterdam	8.000
Museum Bonnefanten	What Freedom Is To Me, een tentoonstelling van Isaac Julien	45.000
Museum Bonnefanten	Aanschaf Once Again, Statues Never Die van Isaac Julien	20.000
Bram Suijker	Geldprijs winnaar Mary Dresselhuys Prijs 2024	25.000
Brutus Rotterdam	Ontwikkeling van expositie door Felix Burger	10.000
Café Theater Festival	Editie 2024 in Rotterdam, Utrecht en Arnhem	5.000
Cinekid	Burny Bos Eigenwijsprijs	5.000
Cinetree	Tomorrow Klimaat Film Festival	8.500
Club Gewalt	Herr Hamsterfleisch und die Angry Antz	30.000
Cometa	Monografie van keramist Jan van der Vaart	10.000
Dansersfonds '79	Nederlands Balletgala 2024	16.500
De Balie	Samenwerking met Iswanto Hartono	8.500
De Stroom	Ontwikkeling van de podcast De parels van de Jordaan	10.000
Ellen Davidzon	Ocean Eyes	4.500
Film by the Sea	Openingsavond en jazzconcert Film by the Sea 2024	8.000
FOAM	Koos Breukel - Meet the Artist	25.000
Gerhard Hofland Gallery	Publicatie Caja Boogers: As Far As I Know	4.000
Halal Film & Photography	Ontwikkeling documentaire Savannah door Robin de Puy	15.000
Het Concertgebouw Fonds	From Southeast With Love: One Family	12.000
Holland Festival	Slotvoorstelling The Second Woman, met Georgina Verbaan	40.000
Huis Mus	Open Dag Huis Mus, met optredens	4.500
Il Luster	Scenario ten behoeve van Anansi, de Speelfilm	10.000
Internationaal Film Festival Rotterdam	RTM-Dag, RTM Pitch en IFFR Filmclub	65.000
Internationaal Theater Amsterdam	Othello Genootschap	5.000
Janica Draisma	Tentoonstelling Into the Light	7.500
Jitske Schols	Onderzoek voor nieuw werk over Elli Kruihof De Ray en Charles Eames van Vlaanderen	6.500
Jongeren Cultuur Promotie Nederland	Amsterdam Hip Hop Centre: interne opleiding Tim Postema	10.000
Jop Ubbens	Podcast Onder het stof - de betovering van kunst	7.500
Jurjen Blick	Scenario- en dramaturgiecursus	6.000
KOHA	Klassiek op het Amstelveld	10.000
Kunst in de Klas	Toneel op middelbare scholen	25.000
Latitude Originals	Vorbereiding van documentaire over Jan Cremer	20.000
Loïs Lane	Onderzoek ten behoeve van podcast en digitaal platform over de Amsterdamse poppodia in de jaren tachtig	10.000
Loubna El Yandouzi	Korte film Hadda	3.000
Lucia Marthas Institute for Performing Arts	Eindvoorstelling	5.000
Madeleine Homan	Geldprijs winnaar Next Step Award 2024	25.000
Maria Warenberg	Geldprijs Next Step Award 2024	5.000
Marjolijn Touw	Voorstelling Diep in mijn hart, over Tante Leen	5.500
Maxime Abbenhues	Geldprijs Next Step Award 2024	5.000
Mischa Cohen	Afronding biografie over Erwin Olaf	20.000
Museum van Loon	Home and the World	10.000
Muziekspeelplaats	Ontwikkeling MuziekSpeelplaats in Rotterdam, Lelystad, Den Haag en Utrecht	45.000

NAP+	Ontwikkeling van nieuwe kunstbeurs	8.500
Nationale Theater	Programmering Zaal 3 (Den Haag) en Zaal 4 (De Parade)	30.000
Nationale Theater	Nieuw Nederlands toneelstuk, in samenwerking met Het Nationale Theater en Bellevue	10.000
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	My First Smartphone Festival	40.000
Noordelijk Film Festival	Masterclass Thomas Vinterberg, Leeuwarden	6.000
Open Podium De Liefde	Programmering	10.000
Opus One	Dramaturgie nieuwe voorstelling	25.000
Pakhuis de Zwijger	Cultureel programma The Author is Present	7.000
Patrick van den Hanenberg	Ontwikkeling boek over stand-up comedians in Nederland	6.000
Robert-Jan Westdijk	Ontwikkeling scenario voor mozaïekfilm over rouw en veerkracht	10.000
Rubinstein Publishing BV	Ontwikkeling het boek Jeroen Krabbé – door mijn ogen	10.000
Sabrina Sugiarto	Onderzoek culturele talkshow	6.500
Saskia Temmink & Brigitte Lagcher	Voorstelling Lilith in Singer Laren	10.000
Spring Performing Arts Festival	Ontwikkelingsprogramma voor jonge theatermakers	20.000
Stedelijk Museum	Nan Goldin, This Will Not End Well	35.000
Stichting AMN	Jong Talenten Traject	15.000
Stichting Filmuitgaven	Publicatie van Filmjaarboek, ten behoeve van de archivering van de Nederlandse filmcultuur	10.000
Studio Marie-José Jongerius	Productie van Chapter 3 van de documentaire Los Angeles Palms	30.000
Summer Dance Forever	Summer Dance Forever 2024	30.000
Theater de Nieuwe Vorst	Vorst Verder, talentontwikkeling	35.000
Theater Mooi Weer	Bijdrage programmering	15.000
Theater Rotterdam	Project Feeling Rotterdam	7.500
Theater Zuidplein	Lab-Z, theaterwerkplaats voor lokaal talent	60.000
Theater Zuidplein	Ik en mijn wijk	5.000
Theaterfestival Boulevard	Programmering jong talent	25.000
Theaterkrant	Onderzoek naar de kwaliteit van theaterkritiek in Nederland	30.000
This Art Fair	Ontwikkeling en voorbereiding kunstbeurs	8.500
Van Gogh Museum	Vincent op Vrijdag x ADE: Eefje de Visser	8.000
Vereniging Het Nederlands Portretschap	Portretbiënnale 2024	5.000
Via Rudolphi	Het Debuut, overzicht van de beste afstudeervoorstellingen van de toneelscholen	25.000
Weisbard	Culturele avonden	8.000
Wow International	Open dag kunstenaars uit Oekraïne	3.250
Young Blood Foundation	Best of Graduates 2024	10.000
ZO Jazz Stage	Onderzoek naar jazzpodium in Amsterdam Zuidoost	25.000

Partners

Advieskosten projecten	Advieskosten projecten 2024	15.800
Blockbusterfonds	Reserveringen projecten en organisatiekosten 2024	570.000
Cultuurloket DigitALL	Versterken van digitale technologie in de cultuursector	250.000
Stichting Méér Muziek in de Klas	Structureel cultuuronderwijs op basisscholen	350.000
Stichting Musical Makers	Werkplaats voor de ontwikkeling van nieuwe musicals en verkenning van het genre	375.000

Vrijvallen

Overige vrijvallen	-508.656
--------------------	----------

Petra Laseur en Bram Suijker. Foto: Dennis Bouman

Mary Dresselhuys Prijs voor Bram Suijker

Bram Suijker is de winnaar van de Mary Dresselhuys Prijs 2024. Op 4 november verzamelden vrienden, collega's en genodigden zich in Café DeLaMar voor de feestelijke uitreiking. Suijker ontving de prijs uit handen van Petra Laseur, dochter van Mary Dresselhuys. Onderdeel van de bijeenkomst was een speciaal door regisseur Erik Whien geschreven lofrede over Suijkers carrière tot nu toe.

De jury, onder leiding van Roos Ouwehand, roemde Suijker voor zijn ontwikkeling in de afgelopen tien jaar tot een van de veelzijdigste acteurs van Nederland. "Met toewijding, humor en eigenzinnigheid werkt Bram gestaag aan een oeuvre van aangrijpende rollen. Zowel in *Trojan Wars*, *A Hundred Brilliant Things*, *Slachthuis 5* en *A Case for the Existence of God* liet hij een intense fijngevoeligheid zien, die diepe indruk op de jury heeft gemaakt."

Direct na zijn afstuderen aan de Toneelacademie Maastricht heeft Bram Suijker in meerdere voorstellingen van Het Nationale Toneel/Het Nationale Theater gespeeld, zoals *De Prooi*, *Het Stenen Bruidsbed*, *De Storm* en *Tasso* onder regie van Johan Doesburg (1955-2025). Ook schitterde hij in *Lord of the Flies* van NTjong onder regie van Noël Fischer. Voor Frascati maakte hij een voorstelling samen met

Naomi Velissariou. Ook was hij onder meer te zien in de voorstelling *Oresteia* (regie: Theu Boermans) en in *We zijn hier voor Robbie* (regie: Eric de Vroedt). In 2022 won Suijker de Louis d'Or, voor de beste mannelijke hoofdrol. Hij kreeg deze onderscheiding voor zijn rol in het theaterstuk *Trojan Wars*.

De Mary Dresselhuys Prijs is in 1992 in het leven geroepen door Joop van den Ende, die hiermee het werk van actrice Mary Dresselhuys (1907-2004) wil eren. Op 5 september 1992 werd de prijs voor de eerste keer uitgereikt. Dat was aan Dresselhuys zelf. Sindsdien wordt de prijs elke twee jaar toegekend. Eerdere winnaars waren onder anderen Jeroen Willems (1962-2012), Katelijne Damen, Ramsey Nasr, Jacob Derwig, Beppie Melissen, Fedja van Huêt, Anniek Pheifer, Steef de Jong en Janni Goslinga.

De winnaar van de Mary Dresselhuys Prijs ontvangt een bedrag van € 25.000, te besteden aan de verdere ontwikkeling van zijn of haar loopbaan. Ook krijgt de laureaat een penning met de beeltenis van Mary Dresselhuys, gemaakt door Eric Claus.

De jury bestaat uit Roos Ouwehand (voorzitter), Noraly Beyer, Michiel van Erp, Loes Luca en Laurens Spoor.

We willen worden opgelicht

Martijn Simons

Illustraties: Sjoukje Bierma

Er zijn voorbeelden te over: kunstenaars die hun verleden verdraaien of hun afkomst fingeren. Soms gaan ze er ook echt in geloven. Is het pure oplichting? Of wordt hun narratief een kunstwerk op zichzelf? We kunnen er niet omheen: we hebben die fansatieverhalen nodig.

De Amerikaanse kunstenaar Jimmie Durham heeft altijd geclaimd dat hij van Cherokee-afkomst is. Native American dus. Ook nadat onomstotelijk was aangetoond dat hij geen lid was en kon zijn van een van de drie Cherokee stammen in de Verenigde Staten.

Klaar, zou je denken, einde verhaal. Mooi niet. Durham, in 2021 overleden op 81-jarige leeftijd, zag zichzelf als Native American, en zijn kunst ook als Native American kunst. Dat mag problematisch zijn, en pijnlijk voor de Native American gemeenschap in de VS, het is tegelijkertijd waanzinnig interessant. Durhams ingebeelde identiteit, zijn zelfgekozen afkomst is uiteindelijk onderdeel geworden van zijn oeuvre – of hij er nu zelf in is gaan geloven of niet. Het bedrog is. Het bedrog is, zou je kunnen zeggen, ingekapseld. Je kunt de twee niet meer uit elkaar halen.

Ander voorbeeld, nog bekender. De Duitse kunstenaar Joseph Beuys. Na diens dood in 1986 is bekend geworden dat hij de ontstaansmythe van zijn kunstenaarschap op vrij rigoureuze heeft vormgegeven: met zijn gevechtsvliegtuig neergestort tijdens de Tweede Wereldoorlog, gered door Tartaren, ingesmeerd met vet en gewikkeld in vilt, et cetera, het verhaal is bekend. Allemaal verzonnen. Als een kunstwerk inderdaad.

Je kunt het ook omdraaien. Dan krijgen we fantasten die niet iets verzinnen, maar, subtieler, juist iets verzwijgen. Ik denk onmiddellijk aan Lucebert, die jarenlang verzweeg dat hij als jonge man nazisymptieën had gekoesterd, en daar in brieven uiting aan had gegeven. Die wetenschap plaatst zijn werk in een ander licht.

Maar is Lucebert daarmee een oplichter? En Jimmie Durham? Joseph Beuys? Die vraag kun je op verschillende manieren beantwoorden. Het simpele antwoord is: ja. Oké, prima. Maar dat is ook het saaie antwoord. Want je kunt evengoed op zoek gaan naar overeenkomsten tussen al deze kunstenaars. Wat zeggen al deze mannen (!) ons? Wat maken

al deze fantasten en hun gefabuleerde levens ons duidelijk? We kunnen er niet omheen: we hebben hun verhalen nodig. Elke oplichter, elke fantast is, elke keer opnieuw, een verhaal. En als het uitgangspunt is dat verhalen belangwekkend zijn, sterker nog, een voorwaarde voor de wijze waarop we de wereld hebben ingericht en om die reden gekoesterd dienen te worden, dan kun je niet anders dan elke artistieke oplichter toejuichen.

We willen, ten minste onbewust, opgelicht worden. We willen geloven in het mooiere, het betere, zoals Bordewijk schreef in *Blokken*. Dat is het verlangen. Dat er figuren zijn die gebruik maken van dat verlangen, doet aan die wens zelf niets af. Juist niet. Het maakt hem wellicht zelfs sterker.

Wat is een oplichter anders dan iemand die een verhaal probeert te verkopen? Zo bekeken is er een minimaal verschil tussen Joseph Beuys en de zoveelste Nigeriaanse prins in de spamfolder van je email, al moet hier worden opgemerkt dat de motieven van Beuys niet financieel waren.

Dat hele oplichten, het is een vorm van bluffen. Powerplay. Kijken of je ermee weg kunt komen. En bluf dwingt respect af. In de roman *The Nix* (2016) van de Amerikaanse schrijver Nathan Hill verwoordt een van de personages deze vorm van oplichten, van bluffen, als volgt: "Het is alsof je poker speelt tegen iemand die zijn kaarten laat zien, maar dankzij een sterke persoonlijkheid toch bluft." Ik denk niet dat het toeval is dat dit citaat afkomstig is uit een passage over een nieuw soort chips, uit een stuk tekst dat over marketing gaat.

Wat Beuys en al die anderen doen – er komt geen eind aan de reeks voorbeelden, ik heb de Amerikaanse auteur Jerzy Kosinski nog niet eens genoemd – lijkt daar op. Ook zij verzinnen een verhaal dat bij hen past. Dat aansluit bij hun artistieke levenshouding of bij hun ambities. En laten we eerlijk zijn: iedereen doet zoiets, bewust of niet. Iedereen geeft op de een of

andere manier vorm aan zijn leven. Ook als dat door middel van een verzonnen verleden is, doet dat niets af aan het verhaal dat geconstrueerd wordt.

In dat licht bezien is een eventuele ontmaskering ook totaal irrelevant. Jimmie Durham heeft altijd gezegd dat hij zich Cherokee 'voelt'. Ja, dan ben je in principe uitgeluld. Je kunt zo'n antwoord merkwaardig vinden, en het is tot op zekere hoogte, geformuleerd in hedendaags taalgebruik, 'delusional'. Maar zoals we dankzij een oneindige stroom gen Z-influencers inmiddels ook weten: *delulu is the solulu*.

Net zoals de oplichter wil de influencer jou in zijn of haar verhaal laten geloven. Ongeacht wat dat verhaal is. Een influencer verschilt welbeschouwd nauwelijks van een Nigeriaanse prins in de spamfolder. En die vertoont, dat zagen we al, opvallende overeenkomsten met iemand als Beuys.

Oplichters zijn uiteindelijk niks meer dan een vorm van bedrijfsrisico in een wereld die gebouwd is op verhalen. We hebben verhalen nodig. We zijn opgebouwd uit verhalen, we kunnen niet zonder, samenlevingen beginnen in te storten als we aan de onderliggende funderende verhalen beginnen te schudden.

Kunstenaars, om de woorden te lenen van het personage uit *The Nix*, voorzien in een behoefte. Maar kunstenaars hebben dus ook een eigen verhaal nodig om in die behoefte te kunnen voorzien. Een kunstenaar, met andere woorden, vertelt niet alleen verhalen, hij is er ook een.

Goed, nog een laatste voorbeeld dan. Misschien wel de beste hoax ever, althans in aanleg, niet per se in uitwerking. In 1983 publiceerde het Duitse tijdschrift *Stern* de 'dagboeken' van Hitler. Die waren door een van de journalisten, Gerd Heidemann, 'ontdekt' en gekocht van ene Konrad Kujau. Vrij snel werd duidelijk dat deze vervalser alles verzonnen had – en ook nog op een slechte manier.

Een van de toenmalige hoofdredacteuren, Felix Schmidt, merkte in een retrospectief in *Die Zeit* uit 2013 al fijntjes op dat de Führer in de latere dagboeken allengs meer mededeelzaam werd – de dagboeken werden steeds dikker. Behalve grappig is dat ook veelzeggend. Kujau leek in zijn verhaal te gaan geloven. En in zijn bankrekening. Maar wat is geld anders dan een middel om je verhaal in stand te houden?

Natuurlijk kun je zeggen dat het hier gaat om ordinaire oplichting en zelfverrijking, en wie dat doet kan ik alleen maar gelijk geven. Maar dat is dus nogal saai. Beter is het om te zeggen dat de journalist Heidemann zich heeft verloren in het verhaal dat hij voor zichzelf gecreëerd had. Een verhaal waarvoor hij wel moest bluffen.

Heidemann schiep een 'kunstwerk' – de dagboeken – om dichterbij het raadsel te komen dat de Führer voor hem was. Het bekende verhaal was niet voldoende. Heidemann wilde méér verhaal. En dus liet hij het verzinnen.

En ja, hij werd veroordeeld. Maar laten we niet al te streng zijn: van een beetje artistiek bedrog is bij mijn weten nooit iemand slechter geworden. Laten we niet alleen naar de 'daders', maar vooral ook naar onszelf kijken. De confrontatie met bedrog is de confrontatie met onze eigen kwetsbaarheid. Dat is eng, natuurlijk, maar het is ook mooi. Omdat we nu eenmaal kwetsbaar zijn. En met kwetsbaarheid is niets mis. Kwetsbaar zijn betekent vooral dat je ontvankelijk bent voor sensaties, dat je ruimte hebt om geraakt te worden. Door een oplichter, maar net zo goed door een kunstwerk.

Martijn Simons (1985) is schrijver en docent Nederlands. Hij publiceerde onder meer de romans *Zomerslaap* (2010) en *Het einde van de wereld zoals wij die kennen* (2024).

Nikola Meeuwsen

Eerste Nederlandse winnaar van prestigieuze Koningin Elisabethconcours

Voor pianist Nikola Meeuwsen (23), oud-bursaal van de VandenEnde Foundation, ligt de hele internationale concertwereld open nu hij de fameuze Koningin Elisabethwedstijd heeft gewonnen.

Hij behoorde eind mei al tot de favorieten op verschillende lijstjes van critici en ingewijden. Toch was de verbazing bij de pianist groot toen juryvoorzitter Gilles Ledure op 1 juni 2025 om één uur 's nachts het verlossende woord sprak: Nikola Meeuwsen, net 23 jaar, was de winnaar van de Grote Internationale Prijs Koningin Elisabeth op het gelijknamige concours in Brussel. Daarmee is hij de eerste Nederlander die deze prestigieuze en roemruchte wedstrijd op zijn naam wist te schrijven. In eerdere piano-edities won wijlen Rian de Waal een zevende prijs in 1983; Hannes Minnaar werd derde in 2010.

In de Henry Le Boeufzaal van kunstencentrum Bozar juichten en schreeuwden aanwezigen toen Meeuwsens naam bij de bekendmaking als

eerste werd uitgesproken. In de antichambre van de concertzaal, waar de twaalf finalisten in spanning zaten te wachten, vielen Meeuwsens pianovrienden Arthur Hinnewinkel uit Frankrijk en Valère Burnon uit België hem om de hals.

Zes avonden lang speelden steeds twee finalisten voor een veelkoppige jury (onder wie een paar eerdere Elisabeth-winnaars), voor een volle zaal én voor de vele liefhebbers die de wedstrijd op de Belgische televisie volgden. Kijkers konden hun eigen voorkeuren opgeven. Die publieksprijs ging naar de Belg Valère Burnon. Meeuwsen eindigde bij de tv-kijkers op plek twee.

De Nederlandse pianist maakte in de halve finale grote indruk met zijn interpretatie

Foto: Alexandre de Terwangne

van het Negende pianoconcert van Mozart. In de finale speelde hij het nieuwe, verplichte werk *Music for the Heart* van de Belgische componist Kris Defoort. Alle twaalf finalisten hadden deze compositie binnen een week moeten instuderen in de Kapel Koningin Elisabeth, waar ze in totale afzondering (geen telefoon, geen tablet, geen computer) verbleven.

Na het verplichte werk mochten de finalisten een pianoconcert naar keuze uitvoeren. Meeuwsen speelde het Tweede pianoconcert van Prokofjev. Daarmee wist hij de jury volledig te overtuigen, mede dankzij de klankschoonheid van zijn spel, zijn muzikaliteit, en zijn rustige uitstraling.

De internationale concertwereld ligt nu voor Meeuwsen open. Eerdere pianowinnaars waren grootheden als Emil Gilels, Vladimir Ashkenazy, Frank Braley (nu een van Meeuwsens leraren), Severin von Eckardstein, Anna Vinnitskaja en Boris Giltburg. In dagblad *Trouw* vertelde Meeuwsen over zijn 'geheim': "De klank van de piano is iets mysterieus, want de hamer raakt de snaar altijd op dezelfde manier. Je kunt de klank beïnvloeden door de balans tussen de verschillende stemmen. En je kunt veel doen met je rechterpedaal – met schakeringen van een half of kwart ingedrukt pedaal. Dan kunnen akkoorden langer doorklinken en krijg je bepaalde harmonieën. Het hangt ook af van de vleugel en soms zelfs van de dag, van hoe ik me voel."

Samen- werkingen

Investeren in cultuur

DeLaMar

DeLaMar heeft een rijke theatergeschiedenis. Grote namen als Wim Kan, Wim Sonneveld en Freek de Jonge traden talloze malen op in het vroegere Nieuwe de la Mar Theater aan het Leidseplein. Het theater ging in 1987 een samenwerking aan met het naastgelegen Bellevue, waardoor de theatercombinatie Bellevue/Nieuwe de la Mar ontstond.

Rond de eeuwwisseling waren de gebouwen in slechte staat. Amsterdam had niet het geld hieraan iets te doen. Op verzoek van de gemeente nam de VandenEnde Foundation het initiatief over: er werd een plan ontwikkeld voor de verbouwing van het Nieuwe de la Mar Theater en de naastgelegen bioscoop Calypso. Dat plan groeide uit tot een grootschalige verbouwing, waarbij feitelijk alleen de voorgevel aan de Marnixstraat overeind bleef staan.

Op 9 september 2008 ging de eerste paal de grond in. Op 28 november 2010 opende toenmalig koningin Beatrix het nieuwe gebouw, dat omgedoopt werd tot DeLaMar, een plek voor kwalitatief hoogstaand theater voor een breed publiek.

Op 14 september 2023 werd Café De La Mar

geopend, zodat de theaterbezoeker ook na de voorstelling kan genieten van het theater. Café DeLaMar is een plek om elkaar te ontmoeten, na te praten of te borrelen.

Cultuurloket DigitALL

Bij de oprichting in 2022 stelde Cultuurloket DigitALL 6,8 miljoen euro op jaarbasis beschikbaar aan de cultuursector voor digitalisering. Dat geld is bedoeld voor culturele instellingen die hun publieksaanbod of het contact met het publiek willen versterken door inzet van digitale technologie. Cultuurloket DigitALL doet dit door het verstrekken van donaties, maar ook door kennisdeling. De VandenEnde Foundation steunt Cultuurloket DigitALL op jaarbasis met een schenking van € 200.000.

Directeur Tanja Zijderwijk: "Bij DigitALL ondersteunen we musea, festivals, muziekpodia, theaters, filmtheaters en podiumkunstproducenten en dan ook nog eens van groot tot klein en vaak in samenwerkingsverband. Die gesprekken zijn zo divers en geven mij een mooi beeld van de digitale ontwikkeling binnen de sector. Er is heel veel creativiteit, maar er zijn ook nog veel

vragen over welke plek techniek zou moeten hebben. Ik vind het mooi om instellingen te helpen richting te geven aan die zoektocht.”

“Een mooi voorbeeld van wat we doen, is Perpetual Motion. In dat project werken vier urban dancefestivals samen, die een app ontwikkelen waarmee ze hun publiek op de hoogte kunnen brengen van het programma en de artiesten. Met de app kunnen ze hun publiek beter analyseren en samen leren wat werkt en wat niet werkt. De festivals experimenteren met verschillende vormen die goed bij de festivals passen, zoals live stemmen op dance battles en een sterkere connectie tussen de dansers en de community. Het is inspirerend om te zien hoe deze festivals hierin een gezamenlijke missie hebben geformuleerd.”

“Het allerleukst aan mijn werk bij Cultuurloket DigitALL zijn de gesprekken met instellingen die plannen voorleggen. Soms zijn dat al uitgewerkte plannen, maar het gebeurt ook vaak dat instellingen een aantal plannen voorleggen om te bespreken wat passend zou zijn. Ik vind het daarbij belangrijk niet alleen aan onze criteria te denken, maar ook aan wat er bij de instelling en hun publiek past.”

Blockbusterfonds

Het Blockbusterfonds maakt bijzondere culturele evenementen mogelijk die gericht zijn op een groot en breed publiek. Het fonds verstrekt leningen of garantiebijdragen, in combinatie met een gegarandeerde kaartafname.

Het idee hiervoor werd in 2011 gelanceerd door Joop van den Ende in zijn Mandeville Lezing. Hij hield deze lezing ter gelegenheid van de aanvaarding van het maatschappelijk eredoctoraat dat hem werd toegekend door de Erasmus Universiteit Rotterdam. In de lezing riep Van den Ende op meer te investeren in cultuur en cultureel ondernemerschap in plaats van hierop te bezuinigen.

In 2012 ging de VandenEnde Foundation de samenwerking aan met het Cultuurfonds, VSBfonds en de Vriendenloterij. Gezamenlijk richtten zij het Blockbusterfonds op. Dit initiatief heeft tot doel het cultureel ondernemerschap te stimuleren en de totstandkoming van bijzondere evenementen met ‘blockbusterpotentie’ mogelijk te maken. Het gaat daarbij om onderscheidende tentoonstellingen, theatervoorstellingen en festivals die zijn gericht op een groot en breed publiek.

Sinds de oprichting van het Blockbusterfonds werden tientallen bijzondere projecten financieel mogelijk gemaakt, waaronder de tentoonstellingen *Ai Wei Wei: In Search of Humanity* in De Kunsthal Rotterdam, *Martial Arts* in Wereldmuseum Amsterdam, *Dior – A New Look* in Kunstmuseum Den Haag en *Philip Vermeulen. Chasing The Dot* in Rijksmuseum Twenthe. Ook werden theaterproducties ondersteund, zoals *Het Zomeroffer* (De Warme Winkel) en *Ver van je bed* (Studio Oatmilk).

BBF XTRA

Vanwege het succes van het Blockbusterfonds is in 2023 BBF: Extra gestart, een fonds dat eveneens werkt met een lening of garantiebijdrage, in combinatie met een gegarandeerde kaartafname. Alleen richt dit fonds zich op minder grootschalige initiatieven.

Partners

Langdurige samenwerkingen

Opera Studio

Bij Opera Studio doen zorgvuldig geselecteerde deelnemers belangrijke ervaringen op door mee te draaien in de professionele omgeving van De Nationale Opera. Daarnaast worden ze individueel gecoacht bij elk aspect van hun professionele ontwikkeling. De deelnemers van de Opera Studio treden op tijdens lunchconcerten en foyeravonden, krijgen workshops van internationale regisseurs en coaches, zingen kleine rollen op het grote podium en vertolken hoofdrollen in de jaarlijkse Opera Studio-productie.

De jaarlijkse steun van de VandenEnde Foundation wordt besteed aan de ontwikkeling van de Nederlandse talenten die deel uitmaken van Opera Studio.

Junior Company

Het Nationale Ballet richtte in 2013 de Junior Company op. Het doel: de kans op een bloeiende danscarrière van jonge danstalenten vergroten. De Junior Company vormt een springplank voor jonge dansers tussen hun dansopleiding en een eventuele plek in het gezelschap. De talenten worden gescout op de Nationale Balletacademie, bij internationale competities en door middel van audities.

Zo'n twaalf Nederlandse en internationale talenten vormen samen het gezelschap; zij presenteren eigen programma's en doen mee aan grote balletten van Het Nationale Ballet. Ook worden jonge choreografen uitgenodigd speciaal voor deze jonge dansers nieuw werk

te maken. In een tweejarig traject worden ze klaargestoomd voor de professionele beroepspraktijk als balletdanser.

De VandenEnde Foundation ondersteunt de Junior Company op jaarlijkse basis. De schenking is bestemd voor de opleiding van twee dansers.

Foam

Sinds de oprichting van Foam in 2001 heeft de VandenEnde Foundation dit fotografiemuseum ruimhartig gesteund. De laatste jaren richtte deze steun zich op fotografietalent – altijd een van de belangrijkste speerpunten in het beleid van de organisatie. Ook in 2024 ondersteunde de VandenEnde Foundation het Foam Talent Programma, dat internationale toptalenten een platform biedt. Zo wordt hun werk gepubliceerd in *Foam Magazine*, krijgen ze online begeleiding van een mentor en wordt er een reizende tentoonstelling gemaakt evenals een digitale presentatie.

Summer Dance Forever

Summer Dance Forever (SDF) is een jaarlijks festival voor hiphopdansers dat internationaal veel aanzien geniet. Sinds 2022 werkt de VandenEnde Foundation met SDF samen, met als doel jonge hiphopdansers verder te helpen. Daartoe is een beurs in het leven geroepen, die SDF in staat stelt drie dansers een geldprijs van € 5.000 te geven, plus de ondersteuning van een professionele coach. Die begeleidt de winnaars bij het maken van keuzes, om zodoende dichter bij hun persoonlijke doel te komen.

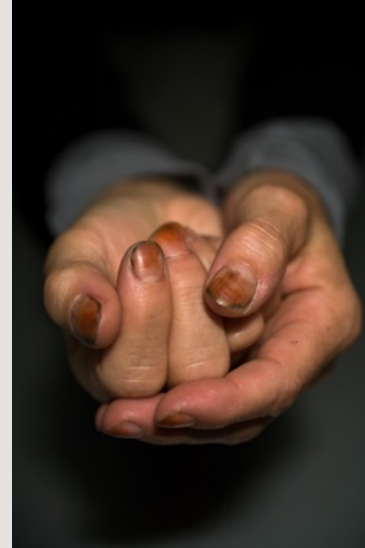

Méér Muziek in de Klas

Méér Muziek in de Klas (MMidK) is in 2014 opgericht op instigatie van koningin Máxima en Jet Bussemaker, toentertijd minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. MMidK steunt op de gedachte dat kunst en cultuur op jonge leeftijd bij iedereen dient te worden aangewakkerd. Met andere woorden: op de basisschool zou muziek, net als taal en rekenen, een vanzelfsprekend onderdeel van het lesaanbod moeten zijn. Zodat kinderen begrip kweken voor muziek, en belangrijker: zodat zij de vruchten plukken van de empathie die muzikles hen bijbrengt.

MMidK streeft naar structureel muziekonderwijs voor alle 1,6 miljoen basisschoolkinderen. In 2023 heeft MMidK de werkzaamheden uitgebreid met meer culturele en creatieve disciplines, zoals mode, koken, dans en toneel. Met als doel de wereld van de leerling te vergroten, en zeker van de leerlingen voor wie een kunst- en culturaanbod niet vanzelfsprekend is. MMidK werd door de VandenEnde Foundation in de periode 2016-2022 met € 6.850.000 gesteund, vanuit het idee dat muziekonderwijs voor ieder kind toegankelijk moet zijn en dat ook moet blijven. In 2024 deed de Foundation een schenking van € 350.000.

Foto's uit de tentoonstelling Meet the Artist in FOAM. De expositie, die liep van januari 2024 tot en met februari 2025, toonde een overzicht van de carrière van Koos Breukel. De nadruk lag op de mensen die een grote invloed hebben gehad op zijn ontwikkeling als fotograaf en als mens.

Baten en lasten

	2024	2023
Baten		
Schenkeningen	5.700.000	5.700.000
Huurbaten DeLaMar	2.083.632	2.007.272
Overige bijdragen	662.368	58.461
Totaal beschikbaar voor doelstelling	8.446.000	7.765.733
Lasten		
Projecten	4.604.872	4.445.251
Organisatiekosten	869.614	676.865
Vastgoed DeLaMar Theater	1.782.379	1.703.336
Totaal besteed aan doelstelling	7.256.865	6.825.452
Exploitatiesaldo	1.189.135	940.281

	2024	2023
Vaste activa		
Materiële vaste activa	32.266.657	32.999.913
Immateriële vaste activa	78.891	108.723
	32.345.548	33.108.636
Vlottende activa		
Vorderingen	204.212	759.156
Liquide middelen	8.005.703	6.681.194
	8.209.915	7.440.350
	40.555.463	40.548.986
Eigen vermogen	32.653.133	32.451.748
Voorzieningen	5.717.075	5.546.886
Kortlopende schulden	2.185.255	2.550.352
	40.555.463	40.548.986

Power II: I Am My Ancestors Wildest Dreams van choreograaf Sheree Lenting. Foto: Bart Grietens

Madeleine Homan

Winnaar van Next Step Award

Animator en filmmaker Madeleine Homan is de winnaar van de Next Step Award 2024. De award, die jaarlijks wordt toegekend, is bedoeld om een uitzonderlijk artistiek talent verder op weg te helpen in zijn of haar carrière.

Madeleine Homan en Janine van den Ende. Foto: Roman Ermolae

De genomineerden Maxime Abbenhues, Maria Warenberg en Madeleine Homan. Foto: Roman Ermolae

De Next Step Award is op 17 juni 2024 uitgereikt in Café DeLaMar in Amsterdam. Madeleine Homan (29 jaar) kreeg een bedrag van € 25.000 en een kunstwerk van Jeroen Henneman. De andere genomineerden, danseres Maxime Abbenhues en mezzosopraan Maria Warenberg, ontvingen ieder € 5.000.

Juryvoorzitter Lloyd Marengo: "De jury was zwaar onder de indruk van de kwaliteit en de enorme gedrevenheid van deze talenten. Drie vrouwen die niet alleen extreem getalenteerd zijn, maar ook precies weten wat ze willen. Hun loopbaan is nog maar net begonnen, maar bij alle drie is het opmerkelijk hoe hun talent, visie en discipline als vanzelfsprekend samenvallen. Toch kan er maar één winnen. We kozen uiteindelijk voor Madeleine omdat haar korte films meesterwerkjes zijn. Delicaat en met

een enorm gevoel voor ritme en sfeer, weet zij in haar werk grote thema's en emoties tot de kern terug te brengen. Haar vakmanschap en kunstenaarschap zijn verbluffend."

Tijdens uitreiking van de Next Step Award, gepresenteerd door Karim Amghar, werd het maatschappelijk belang van kunst benadrukt. Ronald Ockhuysen, directeur van de VandenEnde Foundation: "Wij vieren vandaag het artistieke talent. Omdat kunst iedereen zo ongelooflijk veel plezier geeft. Bij kunst wordt vaak gedacht aan chique premières en intellectuele poespas. Onterecht. Kunst is voor iederéén. Van dansfilmpjes op TikTok tot en met Het Nationale Ballet. Van samen muziek maken op zolder tot werken bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest."

Kay Slice. Voorbereiding en ontwikkeling van nieuwe concertserie. Foto: Roasted Kweku

Bestuur, medewerkers en adviseurs

VandenEnde Foundation

Bestuur

Joop van den Ende	<i>voorzitter</i>
Janine van den Ende	<i>vicevoorzitter</i>
Saskia Laseur	<i>secretaris</i>
Cornald Maas	<i>bestuurslid</i>
Rutger van Nouhuys	<i>penningmeester</i>
Marian Spier	<i>bestuurslid</i>

Medewerkers VandenEnde Foundation

Ronald Ockhuysen	<i>directeur</i>
Natasha Kyriakopoulos	<i>programmamanager</i>
Maartje Verhaak	<i>programmamanager</i>
Milco Feijnenbuik	<i>contentmanager</i>
Casper van der Salm	<i>financieel manager</i>

De directeur ontvangt een niet bovenmatige vergoeding voor zijn werkzaamheden en verantwoordelijkheden. De leden van het bestuur ontvangen vacatiegeld passend bij hun werkzaamheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot het beheer van de VandenEnde Foundation als geheel en de afzonderlijke toekenningen. Een onkostenvergoeding is hiervoor uitgesloten. De oprichters, Joop en Janine van den Ende, zijn uitgezonderd van voornoemde regelingen.

De VandenEnde Foundation leeft de gedragscode
FIN Code Goed Bestuur na.

Relevante nevenfuncties bestuursleden en directeur

per 31 december 2024

Joop van den Ende

Bestuurder STAK Chios
Bestuurder New Waves Investments BV
Bestuurder Feste Investments BV
Voorzitter bestuur Stichting DeLaMar Theater
Lid bestuur Blockbusterfonds
Lid bestuur Stichting Méér Muziek in de Klas
Lid toezichtcommissie Cultuurloket DigitALL

Janine van den Ende

Bestuurder STAK Chios
Vicevoorzitter en vergadervoorzitter Stichting DeLaMar Theater
Lid bestuur Blockbusterfonds

Saskia Laseur

Lid bestuur Stichting DeLaMar Theater
Lid bestuur Stichting Méér Muziek in de Klas
Commissaris Stadsgoed N.V.
Lid raad van toezicht Stichting Nederlands Kamerkoor
Voorzitter bestuur Juridische Hogeschool Avans & Fontys
Lid bestuur Coöperatie Law Firm School U.A.

Rutger van Nouhuijs

Penningmeester Stichting DeLaMar Theater
Managing Director Citi
Lid raad van advies Euronext Amsterdam
Lid bestuur AmCham Board

Cornald Maas

Lid bestuur Stichting DeLaMar
Lid selectiecommissie Eurovisie Songfestival
Commissievoorzitter jury Canal Parade Pride

Marian Spier

Lid bestuur Stichting DeLaMar Theater
Lid raad van toezicht Van Gogh Museum Amsterdam
Lid governance committee Van Doorne NV
Vicevoorzitter SIDN fonds

Ronald Ockhuysen - directeur

Secretaris bestuur Stichting DeLaMar
Lid bestuur Blockbusterfonds
Lid selectiecommissie Cultuurloket DigitALL
Lid bestuur Stichting BBU/MUG Magazine

Adviseurs 2024

Adviseurs theater

Carline Brouwer, *regisseur*
Jacob Derwig, *acteur, regisseur*
Nina Spijkers, *regisseur*

Adviseurs muziek (klassiek)

Jan Ype Nota, *cellist*
Maria Milstein, *violist*
Tobias Borsboom, *pianist*

Adviseurs muziek (jazz/pop)

Karel Boehlee, *pianist*
Gijs Dijkhuizen, *drummer*
Benjamin Herman, *saxofonist*

Adviseurs muziek (zang)

Marcel Reijans, *tenor*
Sasja Hunnago, *zangpedagoog*

Adviseur muziek (zang jazz/pop)

Francien van Tuinen, *zangeres*

Adviseurs film

Frans van Gestel, *filmproducent*
Hanneke Niens, *filmproducent*

Adviseurs dans

Ted Brandsen, *directeur en choreograaf Het Nationale Ballet*
Angela Linssen, *ex-artistiek leider Hogeschool voor de Kunsten Amsterdam, opleiding Moderne Theaterdans*
Percy Kruythoff, *coördinator, docent, coach en choreograaf, vooropleiding van de Academie voor Theater en Dans, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK)*

Senior Advisor

Frank Klijberg

Petra Laseur

1939-2025

“Als je uit zo’n milieu komt, met je ouders allebei aan het toneel, dan moet je gewoon. Niemand dwingt je ertoe, maar...”, zei Petra Laseur in 1973 tegen dagblad *Tubantia*. De dochter van Theo d’Or-winnaars Cees Laseur en Mary Dresselhuys ging net als haar ouders naar de Amsterdamse Toneelschool, waar ze in de klas zat met onder anderen Jules Royaards, Trins Snijders, Joop Admiraal en Peter Oosthoek.

Op 11 april 2025 overleed Petra Laseur in haar slaap. Ze was 85 jaar oud. In de podcast *Lang zal ze leven* maakte Laseur in 2024 bekend dat ze ernstig ziek was. “Ik ben de medische molen ingegaan en ik heb besloten mij niet te laten behandelen.” Laseur wilde nog graag het huwelijk van haar oudste kleinzoon en de zestigste verjaardag van haar jongste zoon meemaken. Dat is gelukt. Met verve. “We hebben een prachtig jaar met haar beleefd”, zegt haar zoon Jeroen Oerlemans. “En nog een aantal bonusmaanden.”

Petra Laseur was een van de grote actrices van het Nederlandse toneel. Ze speelde bij

diverse grote gezelschappen, waaronder De Nederlandse Comedie, Globe, Toneelgroep Amsterdam en Het Nationale Toneel. In 1969 won Laseur de Colombina voor haar rol in *Oom Wanja*. Ook ontving ze tweemaal de Theo d’Or, voor haar hoofdrollen in *Hedda Gabler* (1972) en *Groot en Klein* (1981). Laseur leverde een belangrijke bijdrage aan de tv-serie *Dossier Verhulst* (1987). Ze speelde een grote rol in de film *Familie* (2001). In 2011 was zij te zien als koningin Wilhelmina in de musical *Soldaat van Oranje*. Petra Laseur was erevoorzitter van de jury van de Mary Dresselhuys Prijs, de toneelprijs van de VandenEnde Foundation. Bij de laatste uitreiking van de prijs, vijf maanden voor haar overlijden, sprak ze winnaar Bram Suijker en de genodigden nog vol vuur en humor toe.

De uitvaart vond op vrijdag 18 april 2025 in besloten kring plaats. Voorafgaand kregen het toneelpubliek en haar (oud-)collega’s de mogelijkheid Laseur een laatste groet te brengen. Ze lag opgebaard in de Mary Dresselhuys Zaal in DeLaMar in Amsterdam, vernoemd naar haar moeder.

Colofon

<i>Redactie</i>	Ronald Ockhuysen
<i>Beeldresearch</i>	Natasha Kyriakopoulos, Maartje Verhaak
<i>Financiën</i>	Casper van der Salm
<i>Eindredactie</i>	eric & co (Eric van den Berg)
<i>Ontwerp en opmaak</i>	Ape to Zebra, Amsterdam
<i>Productie</i>	Koopmans' Drukkerij (Zwaag), Verhil Foliedruk, De Binderij Alkmaar
<i>Papier</i>	Gmund Colors 84 en Magno Volume
<i>Lettertypen</i>	Alverata en Söhne

© Copyright VandenEnde Foundation, Amsterdam 2025.

Bij gehele of gedeeltelijke overname uit dit jaarverslag dient u vooraf toestemming te vragen aan de VandenEnde Foundation.

VandenEnde Foundation
Postbus 75461
1070 AL Amsterdam

<i>E-mail</i>	info@vdef.nl
<i>Website</i>	vdef.nl
<i>Facebook</i>	facebook.com/VandenEndeFoundation
<i>LinkedIn</i>	linkedin.com/company/vandenende-foundation
<i>Instagram</i>	instagram.com/vandenendefoundation

